Wycieczka nr 017

Z Dreptusiem śladami bitwy raszyńskiej 1809 roku

W rocznicę bitwy

W kwietniu 1809 r. Austria wystąpiła na czele V koalicji antynapoleońskiej przeciwko Napoleonowi, nie mogąc pogodzić się z dotychczasowym stanem rzeczy utrwalonym po klęsce pod Austerlitz z 1805 r. W ramach szeroko zakrojonych działań przewidywano również atak na francuskiego sojusznika – Księstwo Warszawskie. 9 kwietnia arcyksiążę Ferdynand d'Este przekroczył granicę Księstwa, kierując się prosto na Warszawę. Austriacy mieli ok. 32 tys. żołnierzy wraz z 94 działami. Polacy mogli im przeciwstawić jedynie ok. 15 tys. ludzi i 32 działa, wspomaganych niewielkim oddziałem saskim (blisko 2 tys. ludzi). Do starcia doszło na przedpolach stolicy, w okolicy wsi Raszyn, u zbiegu dróg z Krakowa i Wrocławia.

Bitwa rozpoczęła się z samego rana, kiedy to pod Nadarzynem oddział jazdy gen. Rożnieckiego stoczył potyczkę z Austriakami, po czym zgodnie z planem wycofał się w stronę Raszyna. Około 14 nastąpił zdecydowany atak na Falenty i pobliską groblę między stawami w kierunku Raszyna. Na tym odcinku obroną dowodził gen. Michał Sokolnicki, który jednak pod naporem sił wroga ustąpił z pozycji koło Falent. Poinformowany o tym naczelny wódz ks. Józef Poniatowski powstrzymał polski odwrót, osobiście z bagnetem w ręku prowadząc przez groblę kontratak. Po pewnym czasie udało się odbić Falenty. Mimo tych wysiłków Austriakom, posiadającym o wiele mocniejszą artylerię, ponownie udało się wyprzeć Polaków. O 19 zaatakowano sam Raszyn. Równoczesna próba zdobycia pobliskiej wsi Puchały nie powiodła się. Dzięki ostrzałowi polsko-saskiej baterii 16 dział odparto piechotę austriacką z Raszyna. Nieprzyjaciel nadal jednak mocno trzymał się w Falentach, na które przypuścił szturm oddział płk. Cypriana Godebskiego. W toku wymiany ognia bohaterski dowódca został jednak śmiertelnie ranny, a oddział musiał się cofnąć. Walka skończyła się o 9 wieczorem.

Do przejścia: 4,3 km
Do odwiedzenia: 14 PK

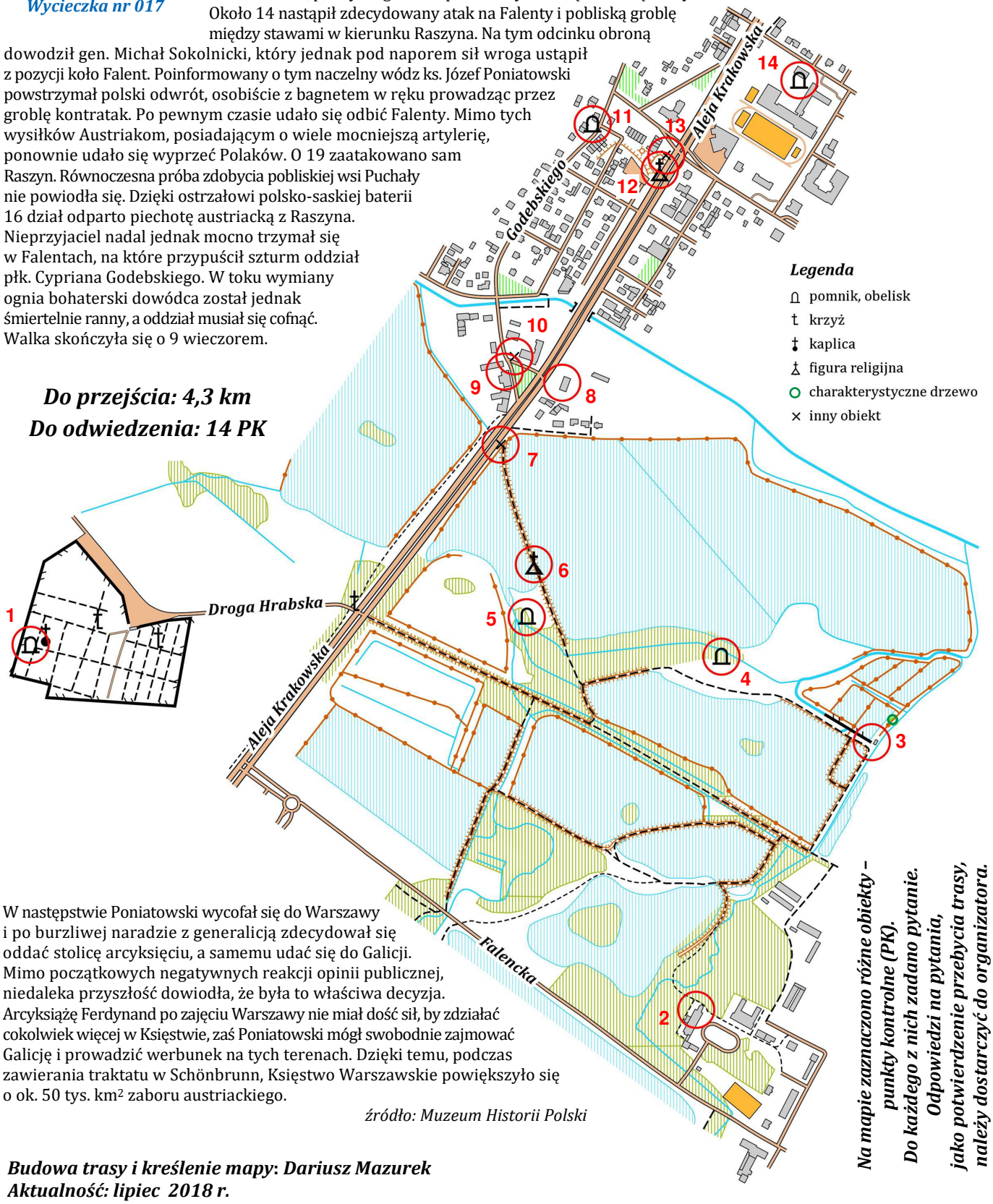

W następstwie Poniatowski wycofał się do Warszawy i po burzliwej naradzie z generalicją zdecydował się oddać stolicę arcyksięciu, a samemu udać się do Galicji. Mimo początkowych negatywnych reakcji opinii publicznej, niedaleka przyszłość dowiodła, że była to właściwa decyzja. Arcyksiążę Ferdynand po zajęciu Warszawy nie miał dość sił, by zdziałać cokolwiek więcej w Księstwie, zaś Poniatowski mógł swobodnie zajmować Galicję i prowadzić werbunek na tych terenach. Dzięki temu, podczas zawierania traktatu w Schönbrunn, Księstwo Warszawskie powiększyło się o ok. 50 tys. km^2 zaboru austriackiego.

źródło: Muzeum Historii Polski

Na mapie zaznaczono różne obiekty – punkty kontrolne (PK). Do każdego z nich zadano pytanie. Odpowiedzi na pytania, jako potwierdzenie przebycia trasy, należy dostarczyć do organizatora.

Budowa trasy i kreślenie mapy: Dariusz Mazurek
Aktualność: lipiec 2018 r.
wersja 1.0

Z Dreptusiem śladami bitwy raszyńskiej 1809 roku/W rocznicę bitwy

PK 1	Cmentarz parafialny w Raszynie. Wspólna kwatera wojskowa żołnierzy poległych 19 kwietnia 1809 roku oraz ofiar obu wojen światowych. ***Ile kamiennych słupków połączonych łańcuchem wyznacza teren mogiły?***
PK 2	Pałac falencki – siedziba polskiego dowództwa. W trakcie bitwy kilkakrotnie przechodził on z rąk do rąk. Upamiętnia to wmurowana tutaj, jeszcze w 1809 r., marmurowa tablica fundacji Zofii Danglowej, właścicielki Falent. ***Z ilu stopni składają się schody prowadzące do podpiwniczenia?***
PK 3	Około 50 m na płn-wsch. od tego miejsca rośnie pomnik przyrody – wierzba biała, drzewo pamiętające czasy bitwy. ***Jakie magazyny zabezpiecza postawione tutaj ogrodzenie?***
PK 4	Miejsce uświęcone krwią Polaków poległych za wolność ojczyzny. Rozstrzelano tutaj około 100 więźniów Pawiaka. Część z nich spoczęła w tej samej kwaterze wojennej raszyńskiego cmentarza, co polegli tutaj dwa wieki wcześniej żołnierze. ***Ile drzew rośnie wewnątrz ogrodzenia?***
PK 5	Granitowy głaz upamiętniający walki na falenckiej grobli. Stanął on tutaj w 1959 roku z inicjatywy PTTK, w 150. rocznicę bitwy. Według tradycji jest to miejsce, skąd w decydującej fazie walk książę Józef Poniatowski poprowadził żołnierzy do zwycięskiego ataku na bagnety. ***Ile razy pojawia się kropka w wyrytej na pomniku inskrypcji?***
PK 6	Falencka grobla. Barokowa figura Boga Ojca z końca XVIII w. – niemy świadek zmagań Polaków z Austriakami. Pierwotnie była ona zlokalizowana w innym miejscu, być może na skraju dawnej olszynki falenckiej, tuż za groblą. ***Ile wynosi średnica betonowej kolumny, na której stoi figura? (kartka A4 ma wymiary ok. 21 x 30 cm)***
PK 7	Brama zamykająca dostęp do falenckiej grobli. Liczącą 300 m groblą, przez kilka wieków, prowadził dawny Trakt Krakowski. Sceny z walk na historycznej grobli uwiecznili w swoich dziełach wielcy malarze: Wojciech Kossak i Aleksander Orłowski. ***Jaki tytuł nosi dzieło literackie wspominające walki na grobli?***
PK 8	Budynek zabytkowej plebanii z 1790 roku. W swojej 200-letniej historii przechodził on różne koleje losu. Do II wojny światowej mieszkali w nim kolejni raszyńscy proboszczowie. W czasie okupacji był on siedzibą oficerów i żołnierzy Wehrmachtu, niemieckiej szkoły, urzędu i szpitala wojskowego. Pamiątką po bitwie raszyńskiej są umieszczone w jego fasadzie kule armatnie. ***Ile kul wmurowano w fasadę budynku?***
PK 9	Austeria. W budynku tym mieścił się sztab księcia Józefa Poniatowskiego, po przeniesieniu z pałacu w Falentach. ***Ile okien pierwszego piętra zamurowano w budynku od strony dawnej stajni?***
PK 10	Barokowo-klasycystyczny kościół św. Szczepana i św. Anny z 1654 roku. Jeden z punktów oporu wojsk polskich, pełniący także rolę tymczasowego lazaretu. Tablica przy dzwonnicy. ***Jak nazywał się ówczesny proboszcz i kapelan wojskowy?***
PK 11	Przydrożna kapliczka, pod którą zmarł z odniesionych ran płk Cyprian Godebski, dowódca 8. pułku piechoty. W 120. rocznicę bitwy, na jej kolumnie została wmurowana tablica inskrypcyjna upamiętniająca tego bohatera-poetę, najwybitniejszego twórcę poezji legionowej. ***W ilu rzędach ułożono dachówki, z których wykonano zadaszenie kapliczki?***
PK 12	Naturalnej wielkości barokowa figura Matki Bożej Niepokalanie Poczętej z 1828 roku ustawiona na zbiorowej mogile poległych w bitwie żołnierzy. ***Jakie 5 liter kończy modlitwę za poległych?***
PK 13	Kompleks historyczny – reduta raszyńska. W jego skład wchodzą szaniec artyleryjski, kopiec naziemny, kapliczka Cypriana Godebskiego, figura MB Niepokalanie Poczętej oraz granitowa płyta na mogile poległych, ufundowana przez ZHP – Hufiec Ochota. Tablica informacyjna z mapką kompleksu. ***Jaką funkcję pełnił obiekt oznaczony na mapce numerem „3”?***
PK 14	Kamień pamiątkowy ustawiony na dziedzińcu Szkoły Podstawowej noszącej imię Cypriana Godebskiego. Ustawiono go tutaj w 180. rocznicę Bitwy pod Raszynem. ***Kto jest autorem umieszczonego na pomniku cytatu?***

Przy opracowywaniu trasy wykorzystano publikację
„Śladami bitwy pod Raszynem 1809. Miejsca pamięci narodowej“
autorstwa Marty Fabianowicz

Odpowiedzi należy przesłać na e-mail: trip.poczta@onet.pl lub za pomocą formularza.

Zgodnie z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych, tzw. RODO), przesyłający wyraża zgodę na publikację na liście osób, które przebyły trasę na stronie internetowej http://dreptuś.pl